

נר שמואל

לע"נ ר' שמואל ב"ר יצחק זצ"ל

יום שני ט"ז בשבט תשע"ו

שו"ת סיכום הדף היומי

מייל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מייל או לפקס.

גיטין - מ"ג

1. נסתפקו - האם ארון יכול למכור את עבדו לענין הקנס, שאם ינגחו שור הקנס ילך לקונה. בדעת מי הסתפקו?
 - א. בדעת ר' מאיר - הסובר לגבי האומר לאשה הרי את מקודשת לי לכשאתגיייר - אדם מקנה דבר שלא בא לעולם.
 - ב. יש אומרים שר' מאיר סבר כך רק בכגון מוכר דקל לפירותיו, כיון שהם עשויים לבא אבל כאן מי אמר שינגח, ואם ינגח מנין שלא יודה ויפטר.
 - ג. בדעת רבנן הסוברים שאין מקנה דשלבל"ע, יתכן שסברו כך רק בכגון פירות דקל שכעת אינם בעולם, אבל העבד והשור נמצאים בעולם.
2. ברייתא - בענין היתר אכילה בכהונה לעבדי כהנים מה נתחדש בתורה ב'זיליד בית' ו'קנין כספו'?
 - א. ויליד בית - [בן שפחתו] אם היה נכתב רק 'קנין כספו' הו"א שיליד בית שאינו שוה כסף, כגון מוכה שחין, אינו אוכל.
 - ב. קנין כספו... ויליד ביתו - להקיש שאף עבדו קנין כספו שאינו שוה כלום אוכל.
 - ג. ומכך שיש עבד שאינו שוה כלום, משמע שאין רבו יכול למוכרו לקנס. ונדחה: מדובר בעבד טריפה שאין לו קנס, והוא גם מנוול ומוכה שחין.
3. נסתפקו בחציו עבד וחציו בן חורין שקידש בת חורין, האם קידושין תופסים. מאלו מקומות אין לפשוט?
 - א. אין לדמות ל'בן ישראל שאמר לבת ישראל התקדשי לחציי - מקודשת, כיון שדווקא שם שראוייה לכלול, בהכרח כוונתו רק שישא אחת נוספת.
 - ב. אין לדמות ל'חצייך מקודשת לי' - אינה מקודשת, כיון שדווקא שם משום שייר בקנינו, אבל בעבד שלא שייר בקנינו יש להסתפק.
 - ג. רצו להוכיח מהברייתא - המית מי שחציו עבד וחציו בן חורין, נותן חצי קנס לרבו וחצי כופר ליורשיו, ומשמע ששיך בו קידושין.
 - ד. ואין לרחות שמדובר שרק עשאו טריפה והכוונה שנותן לעצמו - א. שנינו יורשיו, ב. אין משלמים כופר קודם מיתה.
 - ה. אלא יש לרחות - הכוונה רק שראוי בכזה אופן ליטול חצי כופר, אך כיון שאין לו יורשים אין משלמים.
4. האם אפשר ללמוד ממקדש חצי אשה שאינה מקודשת שחציה שפחה וחציה בת חורין שנתקדשה - אינה מקודשת?
 - א. רב"ה למסקנה חזר בו [והמכשלה הזאת תחת ידיך - אין אדם עומד על דברי תורה אא"כ נכשל בהן] - ובחציה שפחה מקודשת, ששייר בקנינו.
 - ב. רב ששת אכן למד מכך שאינה מקודשת - ואין להקשות שמצינו שלר"ע שפחה חרופה היא 'חציה' המאורסה לעבד עברי משמע שבת אירוסין היא. כיון שכשם שלר' ישמעאל שמפרש שזו 'חציה' המאורסת לעבד כנעני, בהכרח כוונתו 'מיוחדת' כך לדעת ר"ע כוונתו מיוחדת.
5. 'חציה' שנתקדשה לראובן ונשתחררה, ונתקדשה בחיי ראובן לאחיו שמעון, ומתו שניהם. מתייבמת ללוי?
 - א. רב חסדא - מתייבמת ואינה נחשבת שבאה מכח שני מתים האסורה ביבום,
 - ב. כיון שאם תופס קידושין בחציה, א"כ קידושי שמעון אינם חלים ואם לא תופס א"כ רק קידושי שמעון חלים, וממה נפשך אינה אלמנת שניהם.
6. 'חציה' שנתקדשה, ואח"כ נשתחררה. נחלקו בשם רב נחמן כיצד נחשבים קידושי הראשון שהיו בחציה, ע"י שחרורה. מה הדעות?
 - א. רב יוסף ב"ח - פקעו הקידושין, כיון שנחשבת כנולדה מחדש. ויחול בה קידושי אחר.
 - ב. ר' זירא - הושלמו הקידושין, ולא יחול בה קידושי אחר. והראיה - שכתוב לגבי ניאוף עם שפחה חרופה שצד החירות שבה מאורס, לא יומתו כי לא חופשה' משמע שאם נשתחררה לפני הניאוף, יומתו. ומשמע שנשלמים הקידושין. דחה אב"י - כשם שלמעמיד בשפחה כנענית, בהכרח הדיוק שאם נשתחררה וחזרה ונתקדשה, יומתו, כך יש לפרש לדעת הסובר שצד החירות היה מאורס.
 - ג. מעשה ב'חציה' - שכפו את רבה לעשותה ב"ח, ואין זה משום דעת ריב"ב, שעל שניהם נאמר '...פרו ורבו...'. אלא משום שנהגו בה הפקר.
7. שנינו - שהמוכר עבדו לעכו"ם וברח - יצא ב"ח, וכן כשקנסוהו ב"ד לפדותו, לא ישתעבד לו, הואיל והפקיעו מן המצוות, האם צריך גט מרבז?
 - א. שנינו בברייתא שצריך. אמנם לדעת רשב"ג אם כתב לו 'אונן' - לכשתברח ממנו אין לי עסק בך, אותו שטר זהו שחרורו.
8. סתירת ברייתות - א. לזה מעכו"ם שאם לא יפרע יקבל העכו"ם את העבד. אם קבע העכו"ם 'נמוסו' זמן שיחול - יצא העבד לחירות, כיון שנחשב כמכירה. ב. האריסין, והחכירות, ואריסי בתי אבות, ועכו"ם שמשכן שדהו לישראל - אע"פ שעשה נמוסו - פטורה ממעשר, משמע שאינה מכירה?
 - א. להו"א - לגבי עבד מדובר שהגיע הזמן, אבל לא הגיע הזמן. ונדחה - אם בעבד הגיע הזמן מה החידוש..
 - ב. בשניהם לא הגיע הזמן - לגבי עבד קבע עמו לגופו, וקנסוהו, אבל לגבי שדה קבע רק על הפירות, ולכן אף אם הגיע הזמן אינה מכירה.
 - ג. איבעית אימא - בשניהם מדובר שולה על מנת למשכנו ועדין לא משכנו, במעשר כל זמן שלא לקח בפועל את השדה פטורה ממעשר, אבל בעבד כיון שיש לעכו"ם את הזכות לקחותו קנסוהו רבנן.